

Rekenkamer Bloemendaal

Jaarverslag

2005 / 2006

Rekenkamer Bloemendaal
Bloemendaal, maart 2007

Inhoudsopgave

1. Inleiding	3
Samenstelling rekenkamer	3
Algemene conclusies.....	4
2. Activiteiten in 2005 en 2006.....	5
3. Aanbevelingen.....	7
Het gemeentelijk communicatiebeleid.	7
Het Huisvestingsbeleid Ouderen.....	7
Het Fonds Sociale Woningbouw	8
Het Verkeerscirculatieplan	8
4. Financiële verantwoording rekenkamercommissie	9

1. Inleiding

Dit is het eerste jaarverslag van de rekenkamer van de gemeente Bloemendaal. De Rekenkamer van de gemeente Bloemendaal is eind 2004 opgericht en vloeide onder meer voort uit de wettelijke verplichting, neergelegd in de wet dualisering gemeentebestuur, om met ingang van 1 januari 2006 een rekenkamer(functie) in te stellen.

De gemeentelijke rekenkamer is een instrument om de controlerende functie van de raad te versterken. Daarnaast heeft de rekenkamer als taak het vergroten van de transparantie over het gevoerde bestuur richting de burgers. De rekenkamer(functie) is ingesteld om te onderzoeken of het gevoerde beleid doelmatig, doeltreffend en rechtmatig is.

Onder doelmatig wordt verstaan: het realiseren van bepaalde prestaties met een zo beperkt mogelijke inzet van middelen. Het gaat om efficiency.

Onder doeltreffend wordt verstaan: de mate waarin de gewenste prestaties en de beoogde maatschappelijke effecten van het beleid ook daadwerkelijk worden behaald; het gaat dus om effectiviteit. In dit kader wordt ook wel gesproken van beleidsevaluatie.

Onder rechtmatig wordt verstaan: het beheer wordt getoetst aan de begroting en/of aan de wettelijke kader en regelgeving. Het gaat om regelgeving van zowel het rijk als de gemeente zelf. In deze context gaat het in het bijzonder om wet- en regelgeving die direct van belang is voor de rechtmatigheid van de totstandkoming van de gemeentelijke baten en lasten.

Samenstelling rekenkamer

De samenstelling van de rekenkamer was bij aanvang (1 januari 2005) als volgt:

Voorzitter:	Drs. C. Bergman	extern lid
De leden:	Drs. N.J.M. Appelman	extern lid
	Drs. A.H. van Drooge	extern lid
	Drs. F. Roemers	schaduw raadslid
	Dhr. E.W. van Hasselt	raadslid
Secretaris:	Dhr. H.W. De Vries	

In de jonge geschiedenis van de rekenkamer zijn er al wel een aantal personele mutaties geweest. De huidige samenstelling van de rekenkamer is als volgt:

Voorzitter:	Drs. K. Dijk	extern lid
De leden:	Drs. N.J.M. Appelman	extern lid
	Drs. A.H. van Drooge	extern lid
	Drs. F. Roemers	raadslid
	Drs. J.M.A. Jong	schaduw raadslid
Secretaris:	Drs. A.M.C. Rynja MBA	

Algemene conclusies

De rekenkamer heeft ervaren, dat de rapporten die zij heeft uitgebracht en die zijn te beschouwen als een advies aan de Raad, steeds integraal door de raad zijn overgenomen met inbegrip van de daarin vervatte aanbevelingen.

De rekenkamer is, als rekenkamercommissie, een adviesorgaan van de Raad. Indien de Raad rapporten en aanbevelingen overneemt - en daarmee een besluit neemt dat het College wordt geacht op te volgen - is ook de follow up een zaak van de Raad. Dat rekent de rekenkamer niet tot haar taak.

Bij het uitvoeren van haar onderzoeken heeft de rekenkamer steeds een bereidwillige en constructieve medewerking van de zijde van het ambtelijk apparaat ondervonden. De ervaring dat haars inziens relevante informatie niet altijd kon worden verkregen is niet zonder meer te wijten aan een gebrek aan samenwerking maar heeft een andere oorzaak. Bij de uitgevoerde (en nog lopende) onderzoeken is het geregeld voor gekomen dat de informatievoorziening onvoldoende was (gekwalificeerd in termen van tijdigheid, volledigheid en juistheid). Om die reden heeft de rekenkamer de afgelopen twee jaar meer dan eens besloten om onderwerpen niet verder te onderzoeken. Dit is geen goede zaak omdat in de optiek van de rekenkamer, er nog altijd sprake is van een zekere onderzoekswaarde met betrekking tot het onderwerp.

Met betrekking tot de tijdige aanlevering van stukken is de rekenkamer voornemens om procedure afspraken voor te stellen. De volledigheid en juistheid van de informatievoorziening ziet de rekenkamer als uitdaging voor het gemeentebestuur om dit te agenderen / te verbeteren.

2. Activiteiten in 2005 en 2006

De rekenkamer is in 2005 en 2006 respectievelijk 11 en 10 keer in vergadering bijeen geweest. Vanaf het moment dat de rekenkamer in functie is, is in eerste instantie gewerkt aan het neerzetten van de organisatie van de rekenkamer. Hiertoe is een aantal formats ontwikkeld die als standaard gelden.

Daarnaast is een onderzoeksprogramma opgesteld. Dit is een jaarlijks terugkerende activiteit. Het belangrijkste onderdeel hiervan is de selectie van onderwerpen die onderzocht zouden worden. Om te komen tot een selectie van onderwerpen is rekening gehouden met de plicht van het college om ook onderzoeken te doen.

De volgende onderzoeken zijn in de afgelopen twee jaar uitgevoerd door de rekenkamer. Deze zijn inmiddels vastgesteld door de gemeenteraad. Dit zijn:

- **Onderzoeksverslag communicatiebeleid**

Het college en de gemeenteraad hebben zich uitgesproken de burgers meer te betrekken bij het openbaar bestuur. Om dit te bereiken is er een communicatieplan opgesteld met de titel "Bestuur dichterbij Bloemendaal". Op dit moment is niet geheel duidelijk hoe de uitvoering van het communicatieplan verloopt en wat de effecten zijn van het communicatiebeleid (leidt e.e.a. daadwerkelijk tot het dichterbij komen van de kloof tussen burger en bestuur?). De rekenkamer ziet in bovenstaande voldoende aanleiding het communicatiebeleid en dan met name het onderdeel 'interactieve beleidsvorming' aan een kort onderzoek te onderwerpen.

- o Dit rapport is op 29 september 2005 aan de gemeenteraad aangeboden en is op 15 december 2005 door de gemeenteraad vastgesteld. De aanbevelingen zijn overgenomen.

- **Onderzoeksverslag huisvestingsbeleid ouderen.**

In het ouderenbeleid wordt gepleit voor voldoende aangepaste woningen voor ouderen. In het huisvestingsbeleid van de gemeente, in de zin van het bouwen van geschikte woningen - dan wel het geschikt maken van bestaande woningen voor ouderen, lijkt deze prioriteit minder tot uitdrukking te komen. Het Rijksbeleid om ouderen langer zelfstandig te doen wonen, dwingt in de richting van het concretiseren van geschikte huisvesting inclusief de nabijheid van zorgvoorzieningen, gelet ook op het relatief groot aantal ouderen boven de 75 jaar in de gemeente Bloemendaal. Het onderzoek spitste zich toe op de mate van spanning tussen het door de gemeente geformuleerde ouderenbeleid en de door de gemeente verrichte inspanningen op het gebied van ouderenhuisvesting.

- o Dit onderzoek is op 9 november 2005 afgerond en aan het college aangeboden. Op 7 december 2005 is dit rapport van een reactie voorzien door het college waarna deze, voorzien van een reactie van de rekenkamer, aan de gemeenteraad is aangeboden. Het rapport is op 18 mei 2006 door de Raad vastgesteld. De aanbevelingen zijn overgenomen.

- **Onderzoeksverslag Fonds Sociale Woningbouw.**

Aanleiding voor het onderzoek is de onduidelijke rol / functie van het fonds Sociale Woningbouw in het gemeentelijk volkshuisvestingsbeleid. Het onderzoek dient ter beantwoording van de vraag of er een helder beleid is ten aanzien van het fonds Sociale Woningbouw, hoe de werking daarvan is en welke functie het vervult.

- Dit onderzoek is in 2005 uitgevoerd. Het rapport is op 28 januari 2006 aan de gemeenteraad aangeboden en is in de raadsvergadering van 23 februari 2006 vastgesteld door de gemeenteraad. De aanbevelingen zijn overgenomen.
- **Onderzoeksverslag Verkeerscirculatieplan.**
Voor de rekenkamer zijn er drie hoofdredenen geweest om het VCP te onderzoeken. Dit zijn de hoge kosten (ca. € 4.5mln), de impact op de gehele bevolking (belang van veiligheid, leefbaarheid en bereikbaarheid) en het gegeven dat het project nog niet afgerond is waardoor er nog gelegenheid kan zijn voor bijsturing.
  - Dit onderzoek is in 2005 uitgevoerd en is begin januari 2006 aan het college aangeboden. Op 3 maart 2006 is hierop een ambtelijke reactie ontvangen die geen aanleiding gaf om hier nog op te reageren. Het rapport, voorzien van de reactie van het college, is reeds doorgeleid naar de gemeenteraad. Op 13 juli 2006 heeft de raad ingestemd met het onderzoeksrapport. De aanbevelingen zijn overgenomen.

In 2006 zijn de volgende onderzoeken uitgevoerd die nog niet zijn vastgesteld door de gemeenteraad. Deze onderzoeken zijn nog in uitvoering en worden naar verwachting in de eerste helft van 2007 afgerond.

- **Onderzoek naar gemeenschappelijke regelingen.** Dit onderzoek wordt gezamenlijk met een aantal rekenkamers in de regio uitgevoerd. De gemeente Haarlem neemt hierin het voortouw en de diverse rekenkamers voeren delen van het onderzoek uit, zo ook deze rekenkamer. Het onderzoek bevindt zich in een eindstadium.
- **Onderzoek naar de rol van de gemeenteraad bij de financiële kaderstelling.** Dit onderzoek is in 2006 opgestart en beoogt de kaderstellende rol van de gemeenteraad in beeld te brengen. Hiervoor wordt gekeken naar de begrotingen van een aantal jaren en naar een, voor Bloemendaalse begrippen, grote ombuigingsoperatie.

Diverse onderwerpen

In 2006 is behoorlijk wat tijd gaan zitten in het verzamelen van de juiste informatie over een aantal onderwerpen die uiteindelijk niet hebben geleid tot het uitvoeren van een onderzoek (grondwaterbeleid, onderzoek naar Nationaal Park Zuid Kennemerland / Zandwaaier). Belangrijke overwegingen om de onderwerpen niet te onderzoeken is de conclusie dat er onvoldoende informatie beschikbaar kwam om tot een goed oordeel te komen over de waarde van een onderzoek naar de genoemde onderwerpen. Het onderwerp informatiebeheer heeft uiteindelijk geleid tot een screening / second-opinion van het in 2006 door de gemeenteraad (gedeeltelijk) vastgestelde informatiebeleidsplan. De rekenkamer heeft hier onderhands een advies over uitgebracht.

De onderzoeksrapporten gaan, nadat zij ter kennisname van het college zijn gebracht en door de gemeenteraad zijn vastgesteld, vergezeld van een persbericht. Deze worden aan de diverse persrelaties van de gemeente gestuurd. In een aantal gevallen heeft dit geleid tot publicatie van de onderzoeksresultaten.

3. Aanbevelingen

De onderzoeksrapporten van de rekenkamer zijn allemaal conform de raadsvoorstellen, vastgesteld door de gemeenteraad. Daarmee zijn de aanbevelingen van de rekenkamer overgenomen door de gemeenteraad en ligt er tevens een opdracht aan het college / ambtelijke organisatie om de aanbevelingen op te pakken / te realiseren. De aanbevelingen zijn hierna weergegeven. Het is aan de gemeenteraad om de follow-up van de aanbevelingen na te gaan.

Aanbevelingen

Het gemeentelijk communicatiebeleid.

- Het communicatiebeleidsplan moet worden aangepast aan de werkelijke praktijk en opnieuw ter vaststelling aan de gemeenteraad worden voorgelegd. Dit kan eventueel ook in de vorm van een uitvoeringsplan (operationalisatie interactieve beleidsvorming).
- Er ontbreken meetbare doelstellingen, en de monitoring ervan vraagt om het opstellen van ambities en doelstellingen (SMART) op het vlak van interactieve beleidsvorming. Hierbij hoort ook het vaststellen van een nul-situatie. Alleen op deze wijze kan zowel de burger als het bestuur bepalen of interactieve beleidsvorming uiteindelijk leidt tot het verkleinen van de kloof tussen burger en bestuur. Een hulpmiddel hierbij is het opnemen van vragen ten aanzien van interactieve beleidsvorming en de afstand burger-bestuur in het Tevredenheidsonderzoek.
- De zeven vormen van interactieve beleidsvorming, oplopend in intensiteit, (van informeren naar zelfbestuur) vormen een goede aanzet voor verdere verbetering van de werkwijze met betrekking tot interactieve beleidsvorming. Deze begrippen dienen evenwel eenduidig gedefinieerd te worden en onderdeel uit te maken van de verbeterde procedure omtrent interactieve beleidsvorming, bijvoorbeeld in de vorm van een checklist. Het toepassen van duidelijke beoordelingscriteria bij het vaststellen van de wijze van interactieve beleidsvorming vormen een onlosmakelijk onderdeel van de aangepaste procedure.
- Blijvende aandacht van het bestuur voor de reeds zichtbare verandering bij ambtenaren ten aanzien van houding en gedrag bij interactieve beleidsvorming

Het Huisvestingsbeleid Ouderen.

- Het ontwikkelen van een totaalvisie hoe het tekort aan 500 à 600 voor ouderen geschikte woningen in 2015 opgeheven wordt
- Onderzoek te doen naar de geschiktheid van particuliere woningen voor bewoning door ouderen zodat een goed beeld ontstaat van de problematiek
- Onderzoek te doen naar een doelmatige toepassing van de WVG
- Onderzoek te doen naar het toestaan van het vertikaal en horizontaal splitsen van woningen in de buurt van zorgcentra ten behoeve van ouderenhuisvesting
- Helder terugkoppelen naar organisaties die geadviseerd hebben wat met hun adviezen in de besluitvorming is gedaan vanuit de regierol, het uitdragen van beleid en vergroten van het draagvlak
- In de zijlijn van het onderzoek is naar voren gekomen dat er in het veld zeer verschillend aangekeken wordt tegen de toekomstige thuiszorgmarkt. Wij bevelen het gemeentebestuur aan hier duidelijk de regierol op zich te nemen.

Het Fonds Sociale Woningbouw

- Aanbevolen is om een discussie te voeren over nut en noodzaak van het Fonds. Indien de conclusie van deze discussie positief is en het Fonds gevoed blijft worden met een deel van de opbrengst van de verkoop van gemeentelijk onroerend goed zoals nu het geval is, is aansluitend technische uitwerking gewenst in een subsidieverordening met daarin een heldere omschrijving van de doelstellingen van het Fonds en heldere criteria waaraan een project moet voldoen om voor een bijdrage uit het Fonds in aanmerking te komen.

Het Verkeerscirculatieplan

- Operationaliseren van doelstellingen
Maak een duidelijke aansluiting bij de gewenste doelstellingen en de wijze waarop deze doelstellingen bereikt kunnen worden. Probeer de doelstellingen zo SMART mogelijk te beschrijven;
  - Specifiek
  - Meetbaar
  - Acceptabel
  - Realistisch
  - Tijdgebondenook al is dit lastig omdat de doelstellingen subjectief, kwalitatief (gevoel) van aard zijn. In dergelijke gevallen moet duidelijk worden gemaakt waarom een dergelijke subjectieve doelstelling aanleiding vormt om te handelen. Leg de doelstellingen en de aanpak vast in een Plan van Aanpak, inclusief de wijze waarop kan worden vastgesteld of de doelstellingen daadwerkelijk zijn behaald (nulmeting en evaluatie).
- Uitvoeren onderzoek naar beleving/gevoel veiligheid en leefbaarheid. Bij het ontbreken van kwalitatieve gegevens met betrekking tot de VCP doelstellingen is het aan te bevelen om het project te evalueren en de burgers rechtstreeks te bevragen over dergelijke zaken. De resultaten uit een dergelijke evaluatie kunnen vervolgens dienen als input voor de 2e fase, gedragsbeïnvloeding en handhaving (zie ook punt 4).
- Bepalen nut en noodzaak voor fase 2: gedragsbeïnvloeding en handhaving. Nu de fysieke maatregelen in het kader van het VCP bijna volledig uitgevoerd zijn, is het zinvol na te denken over de volgende fase: gedragsbeïnvloeding en handhaving. De gemeente Bloemendaal dient zelf te bepalen of een dergelijke fase gewenst is. Indien het antwoord bevestigend is, dient er een plan van aanpak opgesteld te worden, waarbij een duidelijke relatie wordt gelegd tussen ambitie, doelstellingen, gewenst resultaat en aanpak. Kwalitatieve elementen moeten hier zeker hun plaats krijgen.
- Introduceren projectmanagement (aandacht voor beheersing en verantwoording)
Maak projectmatig werken onderdeel van de werkwijze bij projecten binnen de gemeente Bloemendaal. Belangrijk hierbij is de aandacht voor projectbeheersing en verantwoording. Alle projecten moeten een plaats krijgen in de P&C cyclus, ongeacht hun omvang. Projecten zijn per definitie werkzaamheden die een aanzienlijk belang vertegenwoordigen voor de gemeente (anders hoeven ze niet als een project worden opgepakt) en verdienen om die reden expliciete aandacht in de P&C cyclus. Zorg tevens voor heldere afspraken over met name de (financiële) beheersing en verantwoording van projecten. De ontwikkeling van kosten van een project is immers onzekerder dan de ontwikkeling van kosten van het gemeentelijk apparaat, zoals bijvoorbeeld personeel. Een voorbeeld van een project dat op een gestructureerde (projectmatige) wijze kan worden opgezet, is het project 'Waterplan'.

- Transparantie in verantwoording. Ondanks grote inspanningen is gebleken dat het erg moeilijk was om een financiële verantwoording van het VCP boven tafel te krijgen. Deze deelvraag blijft vooralsnog dan ook onbeantwoord. Wij adviseren u aan de controller, dan wel de externe accountant, opdracht te geven een gedegen financiële rapportage op te stellen van het VCP en deze alsnog aan de rekenkamer te doen toekomen.

4. Financiële verantwoording rekenkamercommissie

Algemeen

Bij oprichting van gemeentelijke rekenkamers is er (landelijk) vanuit gegaan dat er per inwoner van de gemeenten tussen de 1 en 2 euro beschikbaar zou moeten zijn voor de invulling van een rekenkamer. Voor de gemeente Bloemendaal betekent dit een bijdrage tussen de € 17.000,- en € 34.000,-

In 2005 was €15.717,- (rekeningbasis) beschikbaar voor de rekenkamer. De rekenkamer heeft hier ca. € 9.800,- van uitgegeven.

In 2006 was € 25.688,- (rekeningbasis) beschikbaar voor de rekenkamer. De rekenkamer heeft hier eveneens ca. € 9.800,- van uitgegeven.

Een belangrijk oorzaak van het niet volledig benutten van het beschikbare budget is dat de rekenkamer tot nu toe de onderzoeken zelf uitvoert en deze niet uitbesteedt aan externe onderzoeksbureaus. Mocht er niettemin behoefte ontstaan om externe deskundigheid in te huren voor het uitvoeren van (deel-)onderzoeken dan is daar financiële ruimte voor.